

Van Les Paul-killer tot rockicoon

50 jaar Gibson SG

Dat verzin je toch niet. Reis in gedachten af naar Kalamazoo, Michigan in 1960. Je werkt bij Gibson en kijkt naar – of praat over – de Heilige Graal onder de elektrische gitaren, de 1958-1960 sunburst Les Paul Standard. Honduras mahonie, prachtig esdoorn, Braziliaans palissander, PAF elementen – tijdloze, hartverscheurende schoonheid.

Maar het financiële plaatje van deze gitaar is veel minder rooskleurig. Bij de eerste update in 1957 gaf je hem humbuckers en in 1958 een sunburst afwerking. De verkoop piekte in 1959, maar in totaal hebben minder dan 1800 sunburst exemplaren de fabriek verlaten. Je best verkopende modellen zijn de lager geprijsde Les Paul Junior met z'n body uit één stuk en de Melody Maker. Daar komt nog bij dat je de capaciteit van de fabriek hebt verdubbeld en nu wil je die benutten ook. De beslissing die je baas Ted McCarty neemt – en wat hulp van Clapton en Bloomfield – zal er uiteindelijk voor zorgen dat een oorspronkelijke sunburst Standard een miljoen oplevert en, belangrijker, dat er nog een Gibson solid-body-legende bijkomt.

De oorsprong van de SG

Ted McCarty was directeur van Gibson tussen 1950 en 1966 en was verantwoordelijk voor het ontwerp van de belangrijkste elektrische gitaren uit de geschiedenis van het merk. De ontwikkeling van de SG maakte deel uit van een brede herstructurering van de elektrische gitaarlijn van Gibson, die duurde van eind jaren '50 tot begin jaren '60. Met de kennis van nu lijkt het krankzinnig om de Les Paul Standard om te vormen naar de gitaar die we nu kennen als de SG. Gezien de ontwikkelingen in de markt van die tijd was het echter een logische beslissing. De reputatie die Gibson had opgebouwd dankzij de superieure kwaliteit van de holle archtops, werd nieuw (elektrisch) leven ingeblazen door de ES-175 en de revolutionaire semi-akoestische ES-335 uit 1958. Ondertussen speelde Gibson met de Flying V en Explorer in op de vraag naar modernere, niet-feedbackgevoelige massieve elektrische gitaren voor de jonge rock 'n' roll-gitaristen van die tijd – prima instrumenten, maar hun tijd (te) ver vooruit en daarom slecht

Midden jaren '60, voordat Eric Clapton en Mike Bloomfield hem weer populair maakten, was de Les Paul Standard op sterven na dood. De vraag naar de nu iconische gitaar was sterk afgenomen en de fatale nekslag leek te worden gaan uitgedeeld door een ander model van de fabrikant uit Kalamazoo, dat zijn leven ooit onder dezelfde naam was begonnen. Van enfant terrible tot een fantastische vijftigjarige, dit is het verhaal van de Gibson SG. door Mick Taylor

verkocht. Minder radicaal, maar niet minder belangrijk, was de komst van Gibsons eerste massieve elektrische gitaar met twee positieholtes, de Les Paul Junior. Deze zou een keerpunt betekenen in de ontwikkeling van de SG.

In 1961 gaf McCarty opdracht de 60-mm dikke body van de Les Paul Standard een stuk dunner te maken. De gewelfde esdoorn top verdween en wat overbleef was de body uit één stuk mahonie die populair was geworden bij de Junior en Melody Maker. De vorm van de body werd verder gemoderniseerd met twee agressief ogende positieholtes die onbelemmerd toegang gaven tot de hoogste van de 22 frets. Nu er aan de bas-kant van de body een flink stuk was verdwenen tussen de 16e en 22e fret, bleek de hals veel minder stabiel en kon je zelfs noten hoger of lager maken door een ruk aan de hals te geven: een typische SG-eigenschap die net zoveel voor- als tegenstanders kent. De hals zelf was overigens slanker dan die van het Les Paul model uit 1960.

De hardware en elektronica nam de SG groten-deels van zijn voorganger over – de vreemde, naar de zijkant bewegende 'Gibson Deluxe Vibrato' op de eerste modellen was een uitzondering – al klonk de SG helderder en scherper dan een Les Paul Standard. Het was in elk geval helemaal anders, weer een bewijs dat McCarty niet bang was de slag naar voren te maken.

Les vertrekt

Het is bekend dat Les Paul niet erg te spreken was over de nieuwe gitaar die nu zijn naam droeg. Tony Bacon vertelt in zijn boek *50 Years Of The Gibson Les Paul*, net als Walter Carter in *The Gibson Electric Guitar Book*, dat het contract van de superster met Gibson in 1962 afliep (of 1963, daarover zijn de schrijvers het niet eens). Les' afnemende populariteit in de hitlijsten, zijn op handen zijnde scheiding van Mary

Ford en zijn onvrede met de nieuwe gitaar waren er de oorzaak van dat hij de overeenkomst niet verlengde en vanaf 1963 niet langer betrokken was bij Gibson, hoe ongelooflijk dat nu ook klinkt. Overigens werden de banden in 1968 weer hersteld toen Gibson het oorspronkelijke Les Paul model herintroduceerde omdat een handjevol toonaangevende gitaristen op jacht bleek naar originele sunburst Standards. Het nieuwe model was ondertussen al tot SG – Solid Guitar – omgedoopt en die naam zou blijven.

In de loop van zijn bestaan is de SG diverse keren herzien, veranderd en aangepast. En net als de Fender Stratocaster, Telecaster en de Les Paul zelf heeft het model het stilistische geklooi van de jaren '60, faillissementen in de jaren '70 en de metalexcessen van de jaren '80 overleefd. Waar de meeste gitaarenthousiasten het warmst voor lopen zijn de klassieke SG's uit de periode 1961-1963: de Cherry Standard, de Junior en de Special en natuurlijk de witte Custom met drie elementen die we voor altijd zullen associëren met Jimi Hendrix.

Geluk bij een ongeluk

Wie had kunnen vermoeden dat zo'n potentieel kolossale vergissing – de superdeluxe Les Paul Standard met z'n ene positieholte onvormen naar een sobere rocker met twee horens – nu, vijftig jaar later, een van de meest gewilde modellen uit de geschiedenis van Gibson zou opleveren? Welke gitarist die deze ultramoderne, scherpgeijnde, opwindende gitaar ziet kan de behoefte bedwingen om erop te spelen? In de handen van Angus Young, Tony Iommi, Frank Zappa en vele anderen heeft de SG een unieke positie in de geschiedenis van de rock 'n' roll veroverd. Gefeliciteerd met je verjaardag, Solid Guitar, en dat je maar nooit volwassen mag worden. ■ >>

“De vorm stond me niet aan. Je kon je behoorlijk verwonden aan die scherpe horens. Hij was te dun en ze hadden het halselement van de hals af verplaatst zodat ze er mijn naam kwijt konden. De hals was ook te dun... Daarom belde ik Gibson en vroeg ze mijn naam van de gitaar te halen. Ik had niets met het ontwerp ervan te maken.” **Les Paul** (uit *American Guitars: An Illustrated History*)

De eerste SG's

De Standard, Custom en Junior modellen

Bij het eerste verschijnen van de SG/Les Paul in 1961 waren er twee modellen. De Standard (265 dollar) had twee humbuckers en twee regelaars per element, ingelegde kronen in de palissander toets met binding en een vibrato die je zijdelings moest bewegen. De Custom (395 dollar) was het duurste model, met vergulde hardware, drie humbuckers en een ebbenhouten toets met binding die doorliep rond de kop. Later dat jaar werden de Junior (één element, 147,50 dollar) en de Special (twee elementen, 210 dollar) toegevoegd, beide uitgerust met een wraparoundbrug/staartstuk en P-90 elementen. Gibson paste het ontwerp in de jaren daarna regelmatig aan. Het meest in het oog springende voorbeeld daarvan is het vergroten van de slagplaat op de Custom en Standard in 1966. De elementen werden op die slagplaat gemonteerd en niet langer direct op de body.

Aandachtspunten

Dit zijn onze favorieten uit het indrukwekkende huidige SG-aanbod van Gibson en Epiphone...

1 Epiphone G-400 Worn Brown € 219,-

Een kijkje op het web levert een lading SG's op tegen aantrekkelijke prijzen. Wij houden van deze G-400 (de 'standaard' SG van Epiphone) in de kleur Worn Brown. De hals en body zijn van mahonie, en alnico humbuckers, een tune-o-matic brug en een stopstaartstuk maken het feest compleet.

2 Epiphone Tony Iommi G-400 € 263,-

De man van Black Sabbath heeft een betaalbaar signature-instrument van Epiphone, compleet met ingelegde kruisen in de toets en de zwartste hardware die er is. De mahonie hals en body vormen het hart van deze gitaar, aangevuld met twee extra krachtige Gibson USA Iommi humbuckers voor extra power in je metal. Iron Man? We dachten van wel.

3 Gibson USA SG Special '60s Tribute € 745,-

Deze in beperkte oplage gemaakte gitaar is nieuw voor 2011 en houdt de dingen simpel met zijn palissander toets met stippen en geen binding en een paar P-90 elementen. De hals heeft die typische jaren '60, licht taps toelopende hals. Je kunt kiezen uit vier afwerkingen: naturel, wit, kersenrood en zwart.

4 Gibson USA SG '61 Reissue € 1399,-

Als we een andere Gibson SG dan de Custom zouden moeten kiezen, zou het deze zijn. Deze gitaar is min of meer trouw aan de oorspronkelijke specificaties uit 1961 – al zit er dan een stopstaartstuk en geen vibrato op. Wel krijg je voor dit geld een kop met hultsfineer, twee '57 Classic humbuckers en natuurlijk die onverslaanbare combinatie van kersenrood en nitrocelluloselak.

5 Gibson EDS 1275 dubbelhals € 2899,-

Oké, dit is niet echt een SG en het is ook niet Gibsons eerste dubbelhals model, maar dankzij Don Felder van The Eagles en een zekere Jimmy Page geeft Gibson je ook nu nog de kans te veranderen in een megacool 18-snarig rockmonster. Schrik je van de prijs, dan vertellen we je graag dat Epiphone dit model ook maakt.

6 Gibson Custom SG Custom met Maestro VOS € 3149,-

Kwijlen... Er staat zelfs 'Les Paul' op het afdekplaatje van de halspen en dan hebben we het nog niet gehad over de drie humbuckers, de ebben toets en de op-en-neer vibrato (in plaats van heen-en-weer zoals op de oorspronkelijke modellen). Die van Hendrix kwam uit 1968 en had dus een grotere slagplaat, voor het geval je dat niet wist.

haar vlekkeloos witte Les Paul/SG Custom, versterkt via een Gibson GA-8 versterker op 10. Het is een weergaloze show van een onnaards talent. Luister naar: *Up Above My Head* (Gospel Time tv-show)

GEORGE HARRISON

Favoriete SG: SG Standard uit 1964
In 1966 volgden Lennon en Harrison het spoor van McCartney en gingen over op de Epiphone Casino. Tegelijkertijd ontving Harrison echter ook een SG Standard uit 1964. Dat werd de gitaar die hij het meest gebruikte op het album 'Revolver' en bij enkele latere opnames. Ook

live werd de SG in 1966 sporadisch ingezet, tot Harrison de gitaar in 1969 cadeau deed aan Pete Ham van Badfinger.

Luister naar: *Hey Bulldog* ('Yellow Submarine' – The Beatles, 1969)

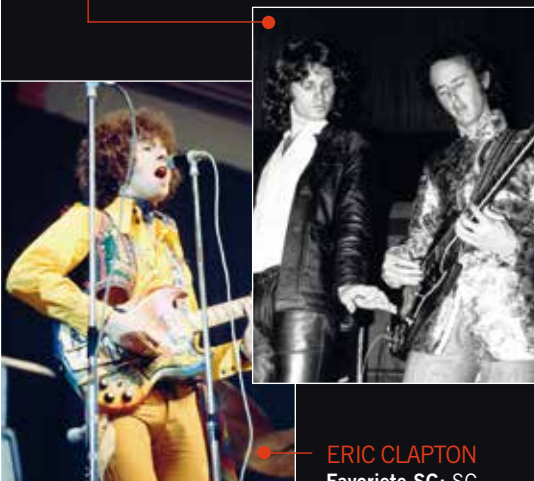

DEREK TRUCKS

Favoriete SG: 1961 Custom Reissue SG
De slide-superster is onafscheidelijk van zijn in 2000 gebouwde 1961 Reissue SG. Hij koos voor dit model omdat hij – toen hij op zijn negende voor het eerst ging optreden – een Les Paul te zwaar vond. "Ook zag ik een foto van Duane Allman met een SG en dat beeld heeft me nooit meer losgelaten", vertelt hij op de website van Gibson. Luister naar: *Down Don't Bother Me* ('Already Free' - The Derek Trucks Band, 2009)

ROBBY KRIEGER

Favoriete SG: SG Special uit 1964
Als je The Doors al een tijdje niet meer hebt gehoord, zet dan een cd van ze op en luister dan in het bijzonder eens naar Robby Kriegers soepele mix van blues, jazz, rock en exotische flamenco- en Indiase stijlen. Let ook eens op zijn ongebruikelijke techniek van uitsluitend fingerpicking. En luister ten slotte ook naar het vloeiende geluid dat hij uit de combinatie van een SG Special uit 1964 met P-90's en een Fender Twin versterker weet te halen. Luister naar: *Light My Fire* ('The Doors' – The Doors, 1967)

ERIC CLAPTON

Favoriete SG: SG Standard uit 1964

Tijdens de triomfen die Clapton vierde met Cream, van 1967 tot het uiteengaan van de band in 1968, had Clapton een SG Standard uit 1964 in zijn handen. Die SG zou later een van de beroemdste gitaren uit de rockgeschiedenis worden. Onder de indruk van het werk dat ze voor The Beatles hadden gedaan gaf Clapton Nederlanders Simon Postuma en Marijke Koger

– bekend als artiestencollectief en band The Fool – opdracht zijn SG psychedelischer te maken, voorafgaand aan de tournee in 1967 door Amerika. Het jaar daarna leende of Clapton of Harrison de gitaar uit aan Jackie Lomax, die hem vervolgens in 1972 voor een magere 500 dollar verkocht aan Todd Rundgren. Die noemde de gitaar Sunny en liet hem in 2000 veilen, wat 150.000 dollar opbracht. Luister naar: *Sunshine Of Your Love* ('Disraeli Gears' – Cream, 1967)

PETE TOWNSHEND

Favoriete SG: SG Special
Townshend gaf tussen eind 1968 en 1971 – de periode waarin het onovertroffen 'Live At Leeds' werd opgenomen – de voorkeur* aan kersenrode SG Specials met P-90's, versterkt over gigantische 100-watt Hiwatt Custom DR 103 versterkers. Hij bespeelde de SG Special voor het eerst live in juli 1968 en kocht zijn eerste exemplaar bij Manny's in New York. Luister naar: *My Generation* ('Live At Leeds' – The Who, 1970)

*Om aan stukken te slaan

FRANK MARINO

Favoriete SG: Les Paul SG uit 1961

De belangrijkste man van The Mahogany Rush is de ultieme gitarist voor gitaristen en krijgt maar zelden het respect dat hij vanwege zijn krachtige sound en door Hendrix geïnspireerd spel verdient. Hij staat bekend om zijn eindeloze zoektocht naar de perfecte sound, waarin hij versterkers en effecten modificeert en krankzinnig uitgebreide pedalenplanken samenstelt. Zijn geliefde Les Paul SG uit 1961 is daarbij de constante (en essentiële) factor.

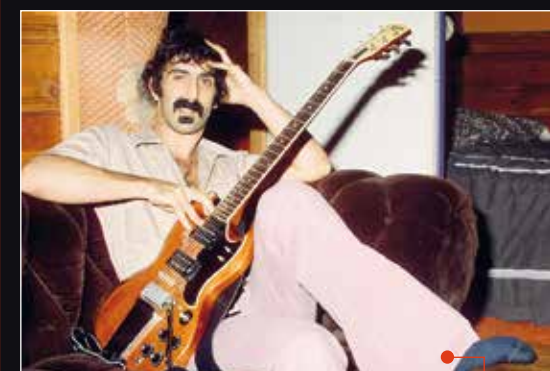
TONY IOMMI

Favoriete SG: SG Special uit 1965
Tony Iommi heeft inmiddels een eigen signature-SG maar zijn liefde voor het model stamt uit de tijd dat Black Sabbath hun legendarische debuut opnamen. Het halselement van Iommi's Statocast

ter gaf de geest en vervanging kwam in de vorm van een rode SG Special met P-90's. Hij verving de elementen door minder krachtige, veilde de frets bij, verhoogde de actie, stemde lager en draaide zijn Laney's helemaal open. Voilà: heavy metal was geboren.

Luister naar: *Paranoid* ('Paranoid' - Black Sabbath, 1970)

FRANK ZAPPA

Favoriete SG: Custom SG "gebouwd door iemand in Arizona"
Zappa gebruikte in de jaren '70 voornamelijk twee SG's: een met een zwarte slagplaat die de hele body bedekte en een gestripte kop die hij Roxy noemde, en een bastaard van notenhout met de naam Baby Snakes. Beide gitaren waren zwaar gemodificeerd. Baby Snakes had geen originele Gibson hals, maar wel een ingebouwde voorversterker, coil-taps, faseschakelaars en een interne Dan Armstrong Green Ringer fuzz/octaver. Op een bepaald moment gebruikte Frank een setje 0.007 snaren en een ongelooflijk lage actie. Luister naar: *Baby Snakes* ('Bay Snakes' soundtrack, 1977)

ANGUS YOUNG

Favoriete SG: SG Standard uit 1968
Angus Young geeft de voorkeur aan de SG vanwege het geringe gewicht – wat prettig is als je de hele tijd over het podium rent met dat ding – en omdat zijn Standard uit 1968 (waarvan de Lyle vibrato is verwijderd) een ongewoon dunne hals heeft. Live staat Angus garant voor de oerknal die een vintage SG in combinatie met een Marshall stack in zich heeft, en daar heeft hij echt geen pedaaltje bij nodig. Angus op zijn best is een van de dingen die rock zo'n geweldige muziekvorm maken. Luister naar: *Highway To Hell* ('Highway To Hell' – AC/DC, 1970)

Super Gitaristen

De 10 beste SG-bespelers aller tijden

De Gibson SG is vijftig jaar geworden en we vieren die halve eeuw van glorieuze gitaargeluiden met onze selectie van de beste SG-gitaristen ooit...

SISTER ROSETTA THARPE

Favoriete SG: Les Paul Custom uit 1961
Op haar vierde was 'Little Rosetta Nubin, het zingende gitaarwonder' al een gospelsensatie. Ze groeide op met jazz en blues en werd een grote ster aan het eind van de jaren '30. Haar stijl was van grote invloed op talloze rock 'n' rollpioniers en een terugblik op haar tv-show Gospel Times – uitgezonden in Chicago in 1962 – laat zien waarom. Ze plukt de ene na de andere soepele riff uit

